

Nuri Bilge Ceylan'ın yurtdışında aldığı ödüllere rağmen filmlerine genellikle mesafeli duran sinema seyircisi artık değişmiş görünüyor. Sosyal medyada bir haftadır Ceylan'ın son filmi Bir Zamanlar Anadolu'da tartışması yaşanıyor!

Seyirci, Ceylan ile barışıyor mu?

90'LARIN

ortasında, ilk filmleriyle dikkat çeken yönetmenler kuşağı ile tanıştı Türkiye. **Nuri Bilge Ceylan** da bu yönetmenlerden biriydi. *Kasaba* filmi, Beyoğlu Sineması'nda ilk gösterime girdiği 1997'de, **sinema** yazarları Ceylan'ın filminin, Türk seyircisine farklı geleceğini, çünkü Ceylan'ın öykü sinemasından uzak durduğunu, buna rağmen son derece gerçekçi ve şiir gibi bir film yaptığını yazmıştı. Evet, Ceylan'ın filmi *Kasaba*, klasik bir öykü anlatmıyordu. Evet, filmin ritmi, öykü sinemasına ve özellikle Hollywood sinemasına alışık seyirci için ağırdı. Ama Ceylan böyle bir **sinema** yapmayı tercih etmiş ve tercihleri doğrultusunda, sinemamızdaki en iyi ilk filmlerden birine imza atmıştı.

Ceylan'ın filmleri için yapılan 'sıkıcı' nitelendirmesi ta o yıllara dayanıyor aslında. O yıllarda, alışılmadık dışında olduğu için filminin (*Kasaba*) böyle nitelendirildiğini düşünüyor ve "Ben bunu baştan göze aldım," diyor yönetmen. Hatta *Kasaba*'ya "Sıkıcı," diyenlere kinaye yaparcasına, "sıkıcı filmler" yapmaya devam edeceğini söylüyordu.

İlk filmiyle adından söz ettiren Ceylan'ın kitleler tarafından tanınması zaman alacaktı. *Mayıs Sıkıntısı*'nın Berlin'de Altın Ayı için yarışması ya da başyapıtı *Uzak*'ın Cannes'da Altın Palmiye için yarışıp Büyük Jüri Ödülü ve Mehmet Emin Toprak ve Muzaffer Özdemir'in En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü almasını, Türkiye'de kitlesel olarak alkış aldığı söylemek zor. Ama üç filmiyle Ceylan dünyada, önemli yönetmenlerden biri olarak kabul edilmeye başlanmıştı.

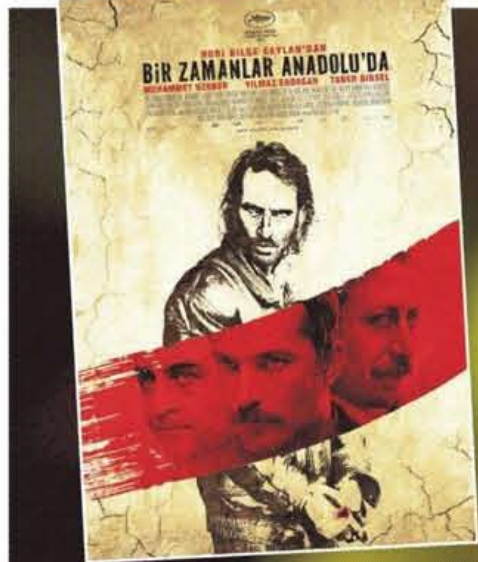
ÜLKEYE İTHAF, TANINIRLIĞI ARTIRDI

Ceylan'ın Türkiye'de kitlesel olarak tanınmasını sağlayan olay ise *Üç Maymun* filminin Cannes'da En İyi Yönetmen Ödülü alması ve yönetmenin ödülü 'yalnız ve güzel ülkesine'ne ithaf etmesiydi. Bu ithaf insanların gururunu okşamıştı. Ceylan'a ve sinemasına olan negatif bakış yok olmuştu. Belki bu yüzden *Üç Maymun*, yönetmenin diğer filmlerine oranla daha fazla izlendi. Son tahlilde, Ceylan'ın takipçileri dışındaki Türk seyirciler de onun yeni filmi beklemeye başlamıştı.

Cannes'dan Büyük Jüri Ödülü ile dönen yönetmenin *Bir Zamanlar Anadolu'da* filmi geçen hafta vizyona bu atmosferde girdi. Olağan olarak, **sinema** ve köşe yazarları filmle ilgili görüşlerini beyan etti. **Sinema** yazarları filmi el üstünde tutarken, köşe yazarlarının kimi filmi beğendi, kimi de beğenmedi. Ama asıl dikkat çeken, şimdiki kadar rakamla ifade edilen seyircilerin, sosyal medyanda da imkanlarından yararlanarak seslerini yükseltmesiydi. Filmle ilgili **Twitter** ve **Facebook**'a yapılan yorumların, bloglardaki yazıların, **sinema** sitelerinin forumlarındaki tartışmaların haddi hesabı yok! Film başyapıtı ilan edenler ile Ceylan sinemasını duran bulanlar arasında yaşanan bu tartışmada, Ceylan'a bir daha **film** çekmemesini salık verenlere de rastlanıyor, "İyi ki varsın," diyenlere de.

OLKAN ÖZYURT

SEYİRCİ FİLMİ TARTIŞIYOR

Bir Zamanlar Anadolu'da'nın **sinema** sayfasında iki izleyici, filmi tartışıyor:

- **Bülent Erişen**: "Dün filmi seyrettik. İlkokul piyesi düzeyinde, hiçbir şey anlatamayan, durağan ve sıkıcı bir film. Ben izleyiciyim ve fikrim bu. Tam bir hayal kırıklığı idi."

- **Canan Sezer**: "**Nuri Bilge Ceylan** filmlerinin takipçisi olmadığınız belli... Aslında öyle bir derinlik vardı ki her karesinde, her sesteyim... Görebilmek hissedebilmek gerek... Bakmak yeterli olmuyor bazen... Hatta hareketsiz

durağan sahneler bile tablo güzelliğindedir, bence bir daha izleyin arkadaşlar, fikriniz değişecektir eminim."

- **Bülent Erişen**: "Bence tartışmamak gerek aslında. Demek ki benim tarzım, NBC tarzı değil. Bu tıpkı, her kitaptan herkesin aynı keyfi alamaması gibi bir şey. **Film** beni yakalamadı. Tablo güzelliğinde sahneler olduğunda hemfikiriz. Ben de onu söylüyorum zaten. Fotoğraf albümüne bakar gibiydik. Beğenenlere de, beğenmeyenlere de saygılar."

Fırat Tanış (sağda) ve Yılmaz Erdoğan.

BEĞENMEYENLER

DUYGU CEREN: "**Nuri Bilge Ceylan** filmi mi, mümkünse bir daha almayayım."

ASLI MASALCI: "**Nuri Bilge Ceylan** iyi bir yönetmen olabilir ben anlamam... Lakin konu berbatı içim karardı, buhran geçirmek üzereyim ki ışıklar yandı."

GÖKSENİN ÇETİNTAŞ: "Bir daha Nuri Bilge filmi izlemek mi? Asla!"

AKSEL BOYACIĞİL: "Oscar'a Türkiye'den kim giderse gitsin **Nuri Bilge Ceylan** gitmesin."

ANIL GÜÇLÜ: "Yeni bir 45 dakika uzaklara bakmalı gıcık sanat filmlerine bir yenisi eklemiş **Nuri Bilge Ceylan**. Hayırlı olsun!"

HALDUN MISIRLI: "Daha da **Nuri Bilge Ceylan** filmi seyretmem, alırım son model dijital kamera, çeker çeker evde izlerim."

BURCU AYBÜKE TEKGÜL: "Sevgili **Nuri Bilge Ceylan**, film çekme demiyorum abi, hobi olarak çek. Yalnız vizyona girmezse sevinirim; son yarım saat uyudum."

ELMA SAHNESİNE SEYİRCİ YORUMU

SİNAN SEMERÇİ: "Elma sahnesi ile ilgili bazı sorular görüyorum ve bunu kendi fikrime göre yorumlamak istiyorum. Elma ağaçtan kopar ve diğer ağaçtan kopan yuvarlanarak gider ve orada, diğer tüm ağaçtan kopup giden elmalar gibi çürümeye başlar. İşte Anadolu'da insanın hayatı ve kaderi de bu elmalar gibidir. İnsanların hayatı ve kaderi birbirine benzer Anadolu'da. Sıkıntılar, çaresizlikler, umuttan yoksun bir hayat... Ve sonunda her insan umudunu yitirmeye başlar ve elmalar gibi, içten içe çürür. Benim kişisel fikrim böyle."

BEĞENENLER

SERHAT BURAK KURU: "*Bir Zamanlar Anadolu'da* müthiş **film** olmuş. Kısaydı, uzundu ayrı tartışma ama her dakikası çok güzel. Mutlaka izlenmeli."

ERKAN ŞİMŞEK: "**Sinema** sanatı Ceylan'ın elinde oyuncak olmuş. Nazar değişim. Gayri Ceylan kına gecesi çeşke izlerim."

EMRAH İÇTEN: "*Bir Zamanlar Anadolu'da* **Yılmaz Erdoğan**'ın iticiliğine rağmen **Nuri Bilge Ceylan** sinemasının çekiciliği ile bu sefer Oscar'a göz kırpyor."

HÜLYA YILMAZ: "Bugün *Bir Zamanlar Anadolu'da*'yı izledim. İlk kez bir **Nuri Bilge Ceylan** filmi izledim. Muhteşemdi. Tebrik ederim."

GÜLŞAN ÜLGEN: "*Bir Zamanlar Anadolu'da* çok iyi **film**, hatta en beğendiğim **Nuri Bilge Ceylan** filmi oldu. İzleyin, 'Sıkılırım ben,' demeyin."

TEKİN ARSOY: "İyi ki **Nuri Bilge Ceylan** diye bir adam var şu dünyada."

GÜLCE ÖZCAN: "**Nuri Bilge Ceylan** in çığlığını izledik. Şimdi biraz susalım, sonra nasıl olsa su, bizi öteki elmaların yanına taşır."

ÜNLÜLER NE DİYOR?

MUSTAFA ALTIOKLAR

[Yönetmen]: "Nuri Bilge'nin son filmi *Bir Zamanlar Anadolu'da* gördüğüm en manyak komedi... Komedi türüne ait hiçbir şeyi kullanmadan üstelik."

MURAT SARAÇOĞLU (Yönetmen):

"Bir nefes alıp 'Napiyoruz biz?' dememiz için *Bir Zamanlar Anadolu'da* tekrar izlenmeli."

MURAT GÜLSOY (Yazar):

"*Bir Zamanlar Anadolu'da* olağanüstü bir kavrayış."

FADİK SEVİN ATASOY (Oyuncu):

"*Bir Zamanlar Anadolu'da* muhteşem bir başyapıt. Anadolu'dan Çehov'a uzanan bir yelpazede bizi içine alıyor. Tebrikler, tüm oyuncular ve N.B.Ceylan."

EZMİ MOLA (Oyuncu):

"*Bir Zamanlar Anadolu'da*'yı izledim dün gece. Üç saat, hem oyunculuk hem görsel bir ziyafet. Ellerinize sağlık."

DIŞARDAN BAKIŞ

ALİ ARIKAN: (*Dipnot Tablet, IndieWire, Slant Magazine, The House Next Door, Fandor, rogerebert.com sinema* yazarı): "Kişinin, bir sanat eserinden etkilenip etkilenmemesi ayrı; onu anlamayıp, bu cehaletini eleştirisinin temeline alması ayrı (ve komik). *Bir Zamanlar Anadolu'da* bir başyapıt ve son yılların en iyi filmlerinden biri. Bir cesedin otopsiyle biten **film**, aslında insan doğasının bir otopsiyi sanki. İnsanın kişisel hareket tarzının ve yaptığı seçimlerin, kendini ve etrafındakileri nasıl etkilediğini irdeliyor. Yaratılan atmosfer bana Tarkovski veya Malick'i hatırlattı. Ceylan'ın, karısı Ebru ve Ercan Kesal'la yazdığı Çehov ve Dostoyevski'ye gönderme yapan senaryosu ince ve zarif. Ayrıca komik de. Özellikle bürokrasinin içselleştirdiği sıkıntıların absürtlüğüne mükemmel betimliyor. Oyunculuk müthiş, özellikle muhtar rolünde Kesal, Oscar'lık bir performans sergiliyor. **Film**, karakterleri gibi, genelde fısıltıyla konuşuyor. Onun için de dikkat gerektiriyor. Dedim ya. Bir başyapıt."

CEYLAN: GÜLÜ SEVEN DİKENİNE KATLANIR

Peki Ceylan cephesinde neler yaşanıyor? Ceylan yine suskunluk içerisinde. Ama her halde sinemasına olan ilginin yavaş yavaş da olsa ülkesinde artmasından memnundur. Gerçi yurtdışında epey bir izleyici var. Mesela Fransa'da Ceylan'ın filmleri Türkiye'ye göre daha fazla izleniyor. Yıllar önce yaptığımız bir söyleşide Ceylan, bunun doğal olduğunu söylemişti: "Ben **sinema** diliyle de uğraşan bir insanım. Böyle

bir uğraş genellikle insanı biraz konvansiyonel olandan, dolayısıyla gişeden uzakta tutuyor. Doğal bu. Ama gültü seven dikenine katlanır. Bu yüzden şikayetim yok. Farklı anlatım tarzlarına açık olan izleyici sayısı tabii ki Batı'da bize göre daha fazla. **Sinema** oralarda keşfedilip, daha çok şey denenmiş, **sinema** kültürü üzerinde daha uzun yollar kat edilmiş. O yüzden bu tip arayışlar daha çok izleniyor..."